

Afghanistan efter valet

Redan iakttas ett ökat intresse bland utländska investerare

Afghanistans första demokratiska val hölls den nionde oktober 2004. Även om det är för tidigt att tala om stora förändringar står det redan klart att detta var en historisk milstolpe för det afghanska folket och att valet kommer ha en avgörande betydelse för den framtida utvecklingen i landet. Men medan Afghanistan har tagit ett stort steg framåt när det gäller folkbestämmande och frihet, är den ekonomiska situationen i landet i stort sett oförändrad.

TEXT: ANAYATULLAH ALAMI *

ÖVERSÄTTNING: NATASHA BRIEGER

För att förstå betydelsen av presidentvalet är det i min mening nödvändigt att blicka bakåt. Vi måste se de tre regimer som regerat landet sedan kommunisterna förlorade makten 1992.

Först kom president Rabani, erkänd av det internationella samfundet, med en regering vars makt var begränsad till delar av huvudstaden Kabul. Under den här perioden var varje krigsherrekung och befolkningen hölls gisslan av de lokala makthavarna. Därefter kom talibanerna, som styrde landet med järnhand, men vars obarmhärtiga regim fördömdes av omvärlden. Under den här perioden av stridigheter hade Afghanistan i praktiken två parallella regeringar, en under talibanerna och en under ledning av Rabani. Den tredje fasen tog vid när övergångsregeringen utsågs efter Bonnavalet. Den kännetecknades av kriget mot terrorismen, jakten på talibanerna, stärkandet av de krigsherrar som lett motståndet mot talibanregimen och som fortfarande

De olika presidentkandidaternas valaffischer. Högst upp, näst längst till vänster ser du valets vinnare, Hamid Karzai, som fick hela 55,4 procent av rösterna.

styr stora delar av landet, återuppbyggnadsprocessen och godkännandet av Afghanistans nya konstitution.

Nytt sätt att rösta

Mullah Abd-ul-Salam Rocketi är ett intressant exempel på den förändring som har ägt rum. Som före detta militär ledare under talibanerna och känd mujaheddinkämpe under kriget mot ryssarna, var han också den första att rösta i sin hemprovins Paktia.

– Jag är lycklig över att få rösta. Tidigare använde vi våra vapen för att tillsätta en regering. Nu gör vi det med våra röster.

Att Afghanistan nu har en demo-

kratiskt vald president visar på en betydande förändring, särskilt när man ser till landets historia.

– Valet har givit oss en folkvald president och stärkt folkets moral. Afghanerna har visat att de inte stöder talibanerna – utan att de vill ha en stabil, demokratisk regering. Det finns ingen motsvarighet till det här valet bland våra grannländer när man ser till valdeltagandet, säger Habibullah Rafi, juridikprofessor vid Kabuls universitet.

Som Afrasyaab Khatak, känd pakistansk akademiker och expert på mänskliga rättigheter, uttryckte i en artikel: "Valet var en stor överraskning för alla, men särskilt för Pakistan. Af-

ghanerna visade på valdagen att de är ett klokt och fredsälskande folk.”

En röst kostade 150 kronor

Rykten om valfusk och berättelser om att vallokaler använt fel sorts bläck för att märka nagelbanden på de som röstat cirkulerade och skapade oro redan under valdagen. Den kvinnliga radiojournalisten Dilaftrooz Zeerak säger att hon har bevis på att en av huvudkandidaterna köpte röster.

– Ögonvittnen rapporterar att kvinnor i Laghmanprovinsen lovades 1 000 Afghani (motsvarande 150 SEK) för att rösta på Qanooni (fd utbildningsminister och Karzais störste rival).

Det finns också uppgifter om att vissa UNAMA-observatörer tog emot mutor för att lura utbildade kvinnor att rösta på Qanooni genom att byta ut bilderna på kandidaterna. (Valsedlarna visade bilder och symboler eftersom stora delar av befolkningen inte kan läsa eller skriva).

Kritiker blir försiktigt positiv

Redaktören för en av Afghanistans oberoende veckotidningar Farda (morgondag), Abdul Ghafoor Aitheqad, var mycket kritiskt inför valet:

– Det var första gången ett demokratiskt val ägde rum i Afghanistan och de flesta afghaner hade aldrig röstat förrut. Jag tyckte att det var för tidigt.

I efterhand medger han att valet inneburit ett steg mot demokrati. Men mycket återstår att göra:

– Än har människor inte sett någon förändring i sina dagliga liv och ingenting kommer heller att förbättras om inte Karzai utser en professionell regering som representerar alla etniska grupper. Om en enda krigsherre blir minister kommer såren inte läka, utan konflikterna kommer att fortsätta.

Det finns redan indikationer på att valet har ökat intresset bland utländska investerare. Grannlandet Pakistan

Tyck till: Har valet inneburit nå gon förändring för dig?

NATASHA BRIEGER & ANAYATULLAH ALAMI

Malalai Muska, författare

– Jag tycker att valet var lyckat och att Karzai vann en rättvis seger. Men det är för tidigt att prata om någon förändring. Vi vet inte vilka som kommer sitta i regeringen! Det kan bara bli en bra regering om krigsherrarna försvinner.

Mahirah Nasiri, författare

– Valet var bra och folk fick rösta fritt. Nu gäller det bara att Karzai utser kvalificerade ministrar. I den tidigare regeringen fanns det för många som styrdes av egenintresse. Valet har redan inneburit en viktig förändring, det stora intresset hos folket visar att Afghanistan har tagit ett stort steg mot demokrati.

Haji Muhammad Khalid Babakarkhail, kompositör:

– Jag är glad att valet var så lyckat. Nu finns det hopp om en framtid med fred och demokrati. Jag hoppas också på fortsatt stöd från omvärlden.

har skrivit på nya kontrakt med den afghanska regeringen och Förenade Arabemiraten och Italien har diskuterat ökade satsningar. Än har inga stora summor utlovats, men förhoppningen är att detta bara är början.

Afghanerna hoppas på både utländsk investering och fortsatt bistånd. Medan stabilitet i landet förväntas öka intresset för investering tror man att demokrati ökar biståndsviljan hos

Hazrat Gul, skomakare

– Valet har inte inneburit något större förändring för mig, och jag tror inte att den nya regeringen kommer hjälpa vanligt folk att få det bättre. De kommer bara att gynna sig själva. Den enda skillnaden jag har sett är att priset på mjöl har gått upp. Men det är ju i alla fall bättre än krig. Tacka Gud för det!

Shirin Gul, cigarettförsäljare:

– Jag är änka med fem barn som behöver mat. Valet har inte direkt påverkat mitt liv. Tidigare arbetade jag på ett sjukhus, men jag fick inte vara kvar. Nu måste jag sälja cigaretter på gatan för att mina barn ska överleva.

Muhammad Dawood Sharifi, kycklingförsäljare:

– Valet kommer bara gynna de som har makten – inte vanliga arbetare som jag själv. Ändå är vi mycket lyckliga över att valet har ägt rum eftersom det ger oss hopp om fred och säkerhet.

de utländska givarna. Som en vän och journalist uttryckte det:

– Organisationer som tidigare satade på korta projekt i landet kan nu planera mer långsiktigt. Detta i sig, visar på en viktig förändring för Afghanistan och det afghanska folket. ■

* Anayat arbetar på SAKs informationsavdelning i Kabul.